

ZA NAŠO DECO

Solnček in snežek.

Vprašal znežek beli
zlate solnčne žarke:
»Kaj ste prihiteli
doli na zemljico?«

»Veste, nam so rekli
dobri očka solnček,
da te spekli bodo,
če jim ne izgineš!«

»Ej, le hitro kvišku,
bratci, se vrnite,
solnčku sporočite,
da je snežek mrzel!«

Nasmehljaj se solnček
sporočilu snežka,
in poslal iznova
žarke bo na zemljo.

Ej, to bodo greli!
ter zares prav kmalu
snežku plašček beli
čez in čez prežgali!

*

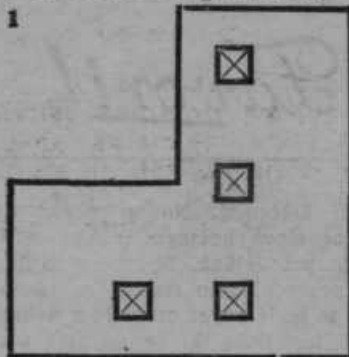
Rešitev ugank.

1. Uganka z nagrado: Božična zvezda.

Došlo je nekoliko rešitev, med njimi precej nepravilnih. Da bo krog rešitev večji, smo izžrebanje odložili do prihodnje številke »Slovenskega Gospodarja« in želimo, da bi se naši mladi čitatelji pridno poskušali pri rešitvi ugank. Torej mnogo potrpežljivosti in sreče!

2. Ostale uganke: Sneg — sveča — sveča — toga.

Nove uganke.

Posednik je zapustil veliko zemljišče s štirimi hišami in je določil v oporoki, da naj dobi vsak izmed njegovih štirih sinov eno hišo in četrtno zemljišča, in sicer tako, da bo imel vsak del zemljišča isto obliko.

2

3	3	3	3	3	3
3	9	9	9	9	3
3	9	7	7	9	3
3	9	7	7	9	3
3	9	9	9	9	3
3	3	3	3	3	3

Od 36 števil na poleg stoječi razpredelnici črtaj 16 števil tako, da bo vsota preostalih števil 1001.

*

Smešnice.

1. Novi vtisi.

Milanček je prvič na vasi. Pot ga dovede do kovača, kjer z velikim zanimanjem opa-

zuje, kako nabija kovač konju podkve. Ko pride zopet domov, ga izprašujejo o njegovih doživetjih. — Milanček: »Videl sem tistega moža, ki konje dela. Enega je imel že čisto gotovega, samo nekaj železa mu je še nabijal na noge.«

2. Vsaj nekaj!

Mihec hoče darovati slepemu beraču svojo povestno knjigo. Oče: »Kaj bo revežu, slep je in ne more čitati!« — Mihec: »Saj mu ni treba čitati, lahko samo slike gleda.«

3. Težka izvršitev.

Tonček se igra v šoli pod klopjo. Učitelj: »Tonček, kaj imaš pod klopjo?« Tonček: »Nič, gospod učitelj!« Učitelj: »Tako prinesi sem!«

4. Rada bi, ali —

Anica je bila pri sosedovih. Mati: »No, Anica, kako je bilo pri sosedovih?« Anica: »Oh, prav lepo, pa žal mi je bilo.« Mati: »Kako to?« Anica: »Vedno so mi rekli, naj še jem, pa nisem več mogla.«

*

Rek.

Od nesreče
si odtegni krivdo lastno!
Kar ostane,
potrpežljivo nosi!

*

Krona kačje kraljice.

(Pravljica.)

Nekoč je živela kraljica, ki je zelo ljubila dragocen nakit. Po smrti svojega soproga je bila prevzela vlado in je živela s svojim narodom prav srečno. Bila je tudi jako bogata ter si je lahko nabavila, karkoli je želela. Nekega dne ji je prišlo na misel, da bi si dala napraviti novo zlato krono. Pozvala je risarje, slikarje in kiparje, naj ji v določenem roku pošljejo načrte za izdelavo nove krone.

Blizu kraljičinega gradu je prebival v majhni hišici reven rokodelc. Imel je sina Mirka, ki je bil za risanje čudovito nadarjen. Oče ga sicer ni mogel dosti izšolati, a kljub temu se je vsakdo čudil, če je videl kako risbo desetletnega dečka. Vsak papirček, katerega je mogel dobiti, je porabil za risanje.

Mirko je slišal za kraljičin poziv in nastala mu je smela želja, da bi tudi on poskusil napraviti načrt za novo krono. Pa kako? Tedaj mu je prišla dobra misel. Vedel je, da so imeli blizu hiše kače svoj dom: že večkrat jih je bil ob toplih poletnih večerih opazoval. Vedel pa je tudi iz raznih pravljic, da imajo kače svojo kraljico, ki nosi zlato krono na glavi. V tistih pravljicah se je tudi pravilo, da je treba samo skledico mleka postaviti pred kačji dom in da potem prilazejo vse ven. In res je poskusil. Postavil je malo pred solčnim zahodom mleko pred luknjo, sam pa se je skril v bližnjem grmovju. Privabljena po vonju mleka je kmalu prilazila velika kača iz luknje ter je začela srkati. Na glavi je nosila krono, lepšo kakor bi si jo mogel zamisliti kak umetnik. Mirko je izvlekel iz žepa list papirja in je narisal krono prav natančno. Doma je potem risbo povečal in tako je imel izgotovljen načrt. Kako pa ga izročiti kraljici? Sam si ni upal v

palačo, rok za predložitev načrtov pa je že bil skoro pri kraju. Tedaj je prišel slučajno dvorski vrtnar k očetu v delavnico, da bi nekaj naročil. Videl je risbo in je vprašal Mirka: »Kaj imaš tu? Daj, da vidim!« — Začuden je ogledoval krasno risbo in je sklenil, da jo bo predložil kraljici.

Kraljica je dobila nebroj načrtov, a niti eden ji ni ugajal. Tedaj je pristopil vrtnar in je pokazal Mirkovo risbo. Kraljica je kar ostrmela in nemudoma je dala izročiti list zlatarju, naj po njem napravi kraljičino krono. Mirka pa je bogato obdarovala, tako da se je mogel svoji umetnosti povsem posvetiti. Postal je slaven risar in slikar.

*

O pticah ki po zimi niso pri nas.

Ko prihaja jesen, nas zapuste ptice selivke. Jata za jato odleti v tople kraje na jug. Pred tisočletji je to ptičje potovanje najbrž začelo tako, da so ptice pri iskanju hrane letele vedno dalje proti jugu. Nekoč je bilo v Evropi jako vroče, tako da so rastle v naših krajih palme, pod katerimi so se izprehajali sloni in nosorogi. Potem pa je nastopila doba najstrašnejšega mrazu. Drevesa so pozebla, živali pa so se pred severnim ledom umikale čim dalje bolj proti jugu. To se je moralo ptičam, ki zelo ljubijo toploto, vtisniti močno v spomin; kajti čudno je to, da kažejo ptice v kletkah velik nemir, ko se približuje jesen. Kako pa ptice slutijo, da bo kmalu zima? Ptice so nekake vremenske hišice. Imajo votle kosti, kar je važno za možnost letanja po zraku. V te kostne votline vodijo iz pljuč male cevke. Če torej ptica diha, prodré zrak celo v kosti. Ptica torej čuti najmanjšo izpremembo toplote po celotnem svojem telesu. Ko začnejo v jeseni pihati, za nas ljudi še neobčutno hladni severni in severovzhodni vetrovi od severnega tečaja sem, že čuti ptičje telo opomin za odhod proti jugu. Take vremenske prikazni se vrše čisto na določen dan. Tako so na primer opazovali, da v Vzhodni Prusiji odhaja štoklja na jug dne 23. avgusta ter se zopet vrne dne 25. marca. Bolj ko je ptica občutljiva, prej odhaja in pozneje se zopet vrača. Nekatere ptičje vrste so se tekom tisočletij privadile zimj. Nasele se blizu človeških naselbin, kjer dobe dovolj hrane, ali pa se podajo samo toliko proti jugu, kolikor jih v to prisili mráz. Kosi na primer so se preselili v zadnjih desetletjih iz gozdov v mesta. Ker so našli tam tudi pozimi dovolj hrane, niso več odleteli na jug, temveč so ostali tudi čez zimo v domovini. Mladi kosi pa, ki jim je podedovani potovalni nagon še v krvi, potujejo v jeseni proti jugu.

Treba bo še pojasniti vprašanje, kako najdejo ptice selivke pot v daljno deželo in kako dospajo spat nazaj domov. Opazovanja so pokazala, da se ptice drže smeri rek, dolin in gorskih prelazov. Ren, Laba, Odra, Donava — to so za severne kraje glavna pota. Šibkejše ptice potujejo v mraku in ponoči, velike v solnčnem svitu. Dobri, veliki letalci letajo visoko in v določenem redu, manjši pa tako, kakor nanese prilika, največ z vetrom.

Toliko danes vemo. Kako pa pride do tega, da iste ptice leto za letom najdejo ob vrnitvi isto gnezdo, to nam je še uganka.

Vsaki dan so smrtne nesreče.

Nihče ne ve, kje in kdaj ga lahko zadene. In nesreča prinese posebno v delavsko družino bedo in pomanjkanje. — »NEDELJA« nikomur ne želi nesreče, žal pa, da je tudi preprečiti ne more. Pač pa je storila to, kar more. Svoje celoletne naročnike je namreč zavarovala za slučaj smrtne nesreče za Din 1000, ki jih izplača njihovi družini za pomoč v nesreči. Naročajte zato »NEDELJO«, naročajte jo celoletno, kar znaša Din 24.—.

UPRAVA »NEDELJE«, Maribor, Slomškov trg 20.